

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

281. An laicus ratione fructuum Præbendæ sibi locatæ debeat conueniri coram iudice Ecclesiastico? Et an pro bonis, & fructibus Ecclesiæ possit laicus conueniri coram iudice Ecclesiastico? Ex part. 4. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

posset quis adducere Bartolum in l. 2. ff. de iuris. d. omni. ind. ubi proponit quaestionem, an fieri possit statutum, ut reus sequatur forum actoris? & respondet, Principem pro subditis posse tale statutum facere, non tamen posse pro subditis alienae iurisdictionis; ergo cum laicus in temporalibus non sit subditus iurisdictionis Ecclesiasticae, non poterit Pontifex illum compellere, quando reus est, ut veniat ad iudicem Ecclesiasticum. Sed respondetur quod haec Bartoli doctrina retorqueri potest pro nostra sententia: si enim princeps laicus potest inter subditos privilegium dare, ut reus forum actoris sequatur, poterit etiam Pontifex idem privilegium Clericis concedere respectu aliorum fidelium, neque obstat quod fideles laici non sint directe in temporalibus Pontifici subditi, nam sufficit quod subdantur indirecte, supposito quod spiritualis potestas sufficit ad disponendum circa temporalia, quando id exigit finis spiritualis, & ideo quoties Pontifex huiusmodi privilegia specialiter aliquibus concedit, non usurpat iurisdictionem temporalem, sed sua potestate superiori utitur, neque etiam reus cogitur comparere coram iudice alieno, sed ab uno iudice in alium transfertur causa per Pontificem habentem legitimam potestatem. Et haec omnia docet, & probat inter doctos Iuriconsultos Hispanos, doctiss. Valboa de Magrouieio in l. l. c. l. Salmat. tom. 2. ad text. cap. 2. de iudicijs, a num. 50. usque ad num. 55.

RESOL. CCXXXI.

An laicus ratione fructuum Præbendæ sibi locata, debeat conveniri coram iudice Ecclesiastico?

Et an pro bonis, & fructibus Ecclesiæ possit laicus conveniri coram iudice Ecclesiastico? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 24.

Sup. hoc in Ref. præterita & in Ref. seq. §. Confirmatur. ante medium à vers. Adde. & in tom. 6. tr. 3. Resol. 167. lege doctrinam §. Et tandem.

Sup. hoc in Ref. 1. not. præterita, §. vnde Sacra. & supra in Ref. 279. §. 1. & in §. Ref. 3. ante not. præterita.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Marta de iurisdic. part. 2. cap. 30. num. 5. ubi sic ait. Laicus ratione fructuum præbendæ sibi locatæ conveniri debet coram iudice Ecclesiastico, nec potest remissionem petere ad iudicem secularem, ex Abbate in cap. si Clericus laicum, 1. not. col. 4. de foro competent. ubi habetur quod Clericus potest conveniri laicum pro rebus Ecclesiæ coram iudice Ecclesiastico, & pro rebus suis, siue agatur actio realis, siue personalis, Ita Marta.

2. Et ex personali actione agi posse in iudicio Ecclesiæ contra laicum, docet Valascus de iure emphyt. quas. 39. num. 14. licet contrarium sentiat Gutierrez pract. 99. lib. 3. quas. 26. num. 10. qui tamen concedit, tunc hoc servari posse quando probetur sic de consuetudine esse illius loci.

2. Non reticeam tamen Hostiensem & Innocentium in cap. clem. sit generale, de foro competent. & ibi Butrium num. 9. Marianum Socinum num. 15. Felinum num. 4. docere, quod Ecclesiæ laicum ad suum forum trahere nequit, nisi quando proposuerit qualitates furti, vel violentiæ: sed tu cogita, si hæc doctrina valeat circa casum propositum. nam dum Ecclesiæ non solvitur pensio tempore statuto, contra legem contractus, adest iniusta & violenta occupatio, & succedit doctrina Innocentij & aliorum. Igitur quando emphyteuta pensiones denegat, & non solvit, Ecclesiæ privat iure suo, eique violentiam facit. Ergo coram iudice Ecclesiastico conveniri potest, & debet. Et pro confirmatione supradictorum omnino vide Maceratensem variar. resolut. lib. 1. resol. 48. per totam, ubi ex multis probat, quod pro bonis, & fructibus Ecclesiæ potest laicus conveniri

coram iudice Ecclesiastico, & præsertim si contraheant laici re utiassent fori privilegio, & iudici Ecclesiastico se submisissent; quod prohibere non potest Princeps seularis, & si hoc prohiberet per aliquam constitutionem, talis constitutio non valeret, uti contra iurisdictionem, & libertatem Ecclesiasticam, ut rectè observat Maceratenensis ubi supra num. 24. quicquid in contrarium asserat Osalcus decis. 78. num. 19. & alij.

Sup. hoc in Ref. præterita §. Confirmatur. in Ref. §. 1. & supra in alijs annotat.

RESOL. CCLXXXII.

An ne laici conductores bonorum Ecclesiasticorum possint conveniri coram iudice Ecclesiastico, licitum sit condere Pragmaticam prohibentem laicis prorogationem iurisdictionis alienæ?

Et an dictæ leges prohibeant iuramentum apponi in contractibus, ne ratione ipsius prorogetur iurisdictionis Ecclesiasticae, sit etiam contra Inimunitatem Ecclesiasticam, & illas statuentes incurrant in excommunicationem Bullæ Cœnæ?

Et notatur, quod de iure communi competit Episcopis ratione iuramenti convenire laicos in Curia Ecclesiastica.

Et supponitur, quod statuta laicorum, que tollunt Clericis illa, que de iure communi illis competunt, esse contra libertatem Ecclesiasticam, & aliqua alia supponuntur, & explanantur, & tandem quaritur, an Clerici possint convenire laicos coram iudice Ecclesiastico pro rebus Ecclesiæ, vel suis; siue agatur actio realis, siue personalis; siue ex legato, siue ex locato? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 8.

§. 1. **V**idetur affirmatiue respondendum, & ideo in Regno Portugalliæ & Castellæ adfunt leges, in quibus prohibetur, ut in contractibus non apponatur iuramentum, ne ratione ipsius prorogetur iurisdictionis iudicis Ecclesiastici: quas leges defendunt Joseph. Sesse de inhih cap. 9. §. 3. Petreia de manu Regiæ part. 2. cap. 35. num. 2. Petrus Barbosa in l. 1. art. 3. num. 139. ff. de iudicijs. Osalcus decis. 32. num. 7. & decis. 78. n. 19. Gama decis. 247. num. 2. Cabebo tom. 1. decis. 32. n. 2. Carualius de iudicijs lib. 1. tit. 5. n. 1121. Guilielmus Bened. in cap. Raynuzius ver. & uxorem, decis. 2. num. 53. de testam. & alij penes ipsos quibus adde Molinam de iust. tom. 1. tract. 2. disput. 149. num. 15. Rebellium part. 2. lib. 16. q. 2. num. 9. & Valboa de Magrouieio in prælect. Salmat. tom. 1. cap. 3. de iudicijs num. 163. Et hanc sententiam in terminis docet Anguianus de legibus lib. 3. contron. 22. per totam.

Sup. hoc in præ in Ref. 280. §. Confirmatur. in fine h. 281. de inhih sol. 131. post motu lege à not. Non coram & alias h. & §. 66. tom. 1. not.

2. Sed his non obstantibus, ego in 4. part. tract. 1. resolut. 24. contrariam sententiam docui cum Mario Antonino var. lib. 1. resolut. 48. num. 24. Verum quia ibi more meo breuiter, & resolutorie hanc tetigi quaestionem, visum est mihi per extensum illam probare. Dico igitur præter Maceratensem citationem, hanc sententiam docere Belletum in disquis. Cleric. tit. de favore Cler. person. §. 2. num. 26. ubi docet laicum posse prorogare iurisdictionem in Episcopum, neque ab eius Superiore posse inhiberi. Idem tenet Marta part. 4. cent. 1. cas. 92. num. 2. quibus adde Riccium part. 2. decis. 211. num. 5. & Guenensem in praxi Episc. cap. 12. num. 2. prædictum statutum esse contra libertatem Ecclesiasticam, & illud ferentes incurtere in excommunicationem Bullæ Cœnæ; & ut hæc opinio etiam rationibus fulciatur. Supponendum est primò statuta laicorum, que tollunt Clericis id, quod eis competit de iure communi, esse contra libertatem Ecclesiasticam, ut patet ex cap. 208. h. cum

Quæ sit et Ref. antea dicit in fine

Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. & in Ref. 208. h. cum